

Hodnocení bakalářská práce**Jméno oponenta prof. Miroslav Šálek, Ph.D.****datum 29.8. 2018**

jméno příjmení název práce	Valeria Fesenko Trendy početnosti ptáků ve východní Evropě	
kriterium		známka
Typ BP	Studie byla koncipována jako literární rešerše o početních trendech ptáků ve východní Evropě s ambicí syntetizovat publikované poznatky, porovnat je se stavem v západní Evropě a formulovat příčiny rozdílů, případně perspektivy ptačích populací a společenstev ve východní Evropě. Těžiště práce tedy spočívalo v důkladné rešerši literatury s důrazem na výběr studií, které mohou přinést informace o zajímavých příčinných souvislostech.	
Vlastní přínos 1	<p>Autorka se poměrně poctivě zhostila první části práce – rešerše literatury o početních trendech ptáků ve východní Evropě. Za velmi problematické však považuji již vše ostatní: způsob prezentace, vsazení do kontextu a celkové vyznění syntézy a závěrů.</p> <p>Kapitola 3 (Socioekonomický vývoj) je v této BP důležitá, ale podle mého názoru pojednává o problematice velmi zjednodušeně. Postrádá jakékoliv kvantitativní podklady k pojmům chemizace, homogenizace krajiny, úroveň mechanizace, zemědělský výroba, opouštění půdy, biodiverzita a další; vše je prezentováno ve velmi obecné rovině a neumožňuje posoudit rozdíly v různých ukazatelích mezi Západem a Východem, ani to, jaká byla či je případná variabilita v rámci obou bloků. Takto lze jen stěží posoudit naléhavost vyřčených obecně známých „pravd“. Je také škoda, že tuto kapitolu neukončuje krátké a výstižné shrnutí.</p> <p>Kapitola 4 o jediném odstavci pojednávající o klimatu je opět až příliš obecná. Je vcelku zřejmé, že existují „velké rozdíly“ a „velká gradienty“ v rámci Evropy a že „v určitých oblastech“ jsou klimatické podmínky formovány oceánem a jinde pohořími. Chybí tu však jakýkoliv detailnější vhled do této variability jako možného prediktoru trendů ptačích populací, který sem podle mého soudu patří. Podobně na žhavé téma „oteplování klimatu“ stačily autorce pouhopouhé dvě věty! Problematiku vlivu klimatických podmínek na ptáky sice rozvíjí kapitola 8, avšak opět pouze v jakémsi širším pojetí východní Evropy, takže posouzení, do jaké míry geografie komplikuje interpretace početních trendů ptáků v Evropě, zde není dost dobře možné.</p> <p>Kapitoly 5-7 pojednávají o ústřední tématu práce; ptačí společenstva jsou rozdělena podle tří hlavních prostředí – zemědělské krajiny, lesa a mokřadů. V těchto kapitolách mi chybí nejen faktografie, ale také vhodné strukturování oddílů i odstavců tak, abych se dočetl, jak významné je každé z těchto prostředí z hlediska podílu v krajině a celkové ptačí biodiverzity; chybí i stručné shrnutí stavu v západní Evropě tak, aby bylo možno v závěrech učinit příslušná porovnání. Není mi také jasné, proč se v kapitole o ptačích zemědělské krajiny začíná koroptví; alespoň u některých druhů by bylo velmi vhodné zdůvodnit, proč jsou vypíchnuty, v čem tkví jejich role v příslušné krajině zejména z hlediska indikačního. Obecně pouhé výčty druhů bez dalšího byť stručného představení jejich ekologie nebo klíčových nároků (např. někde v doprovodné souhrnné tabulce) nám neřekne nic o příčinách trendů, k nimž se dle cílů měla bakalantka ve své práci dobrat. Tento nedostatek vynikne zejména v části o lesních ptačích s obrovským výčtem různých druhů, avšak bez jakéhokoliv logického uspořádání a vsazení do smysluplného kontextu, takže není jasné, k čemu se autorka v této kapitole chtěla vlastně dobrat.</p> <p>Samotná syntéza (s. 18-20) tak musí zákonitě velmi pokulhávat. Jsou opět</p>	

	<p>citovány pouze již publikované práce a máloco přitom přesvědčivě vyplývá z vlastní práce. Nesouhlasím proto bezvýhradně s formulací na začátku závěru, že studentka „(..) porovnála trendy ptáčích populací ve východní Evropě se západoevropskými státy (..) a na základě použité literatury zjistila patrné rozdíly v početnosti populací a jejich vývoji“.</p>	
<u>Náročnost 1 a formulace cílů</u>	<p>Stanovený cíl byl velmi ambiciózní a taktéž velmi aktuální z ochránářského hlediska, ale přitom dobře splnitelný. Důkladná šetření, zda a které země střední a východní Evropy jsou větší či menší oázou biodiverzity v porovnání se západní částí kontinentu může mít výrazný dopad na budoucí nakládání s evropskou přírodou. Práce je však bohužel spíše pouhým souhrnem kvalitativních informací o výskytu vybraných druhů ve střední a východní Evropě, aniž by byla jakkoliv probírána kvantitativní stránka a porovnávány porovnatelné údaje mezi Východem a Západem. Z takové práce (navíc bez specifikace ekologických nároků probíraných druhů – viz výše) nelze činit nové samostatné závěry a přesvědčivě diskutovat příčiny početních trendů.</p>	
<u>Data a jejich zpracování</u>	<p>Množství a skladbu zdrojů považuji za nadstandardní a hodnotím kladně.</p>	
<u>Presentace dat</u>	<p>Prezentace dat je, mírně řečeno, velmi úsporná a místy i proto málo srozumitelná.</p> <p>Tabulky a grafy by přitom na řadě míst pomohly. Např. v kap. 2 bych uvítal názornou mapku s hranicí mezi Východem a Západem, ideálně s reliéfem, který by ukázal na strukturu evropských pohoří, jež mohou ovlivňovat trendy některých skupin ptáků. Na nich by bylo možno tyto případné vlivy názorněji demonstrovat.</p> <p>O absenci přílohy o ekologických nárocích druhů viz výše.</p>	
<u>Logika textu a formální úprava</u>	<p>Mám řadu výhrad k formulacím, ať již celých vět nebo užití různých termínů.</p> <p>Např. v kap. Socioekonomický vývoj se píše: „V Maďarsku a Rumunsku převládají smíšené systémy, kde intenzivní zemědělství existuje spolu s tradičním ve vzdálených oblastech“ nebo „V dnešní době jsou baltské regiony držiteli lokální druhové rozmanitosti a heterogenity krajiny.“</p> <p>Na s. 6, 2. odst: „Zároveň má opuštěná krajina oproti extenzivně obdělávaným polím větší rozmanitost druhů a jejich výskyt“ či „Relativně příznivý stav výše uvedených druhů může být způsoben loajálním extenzivním zemědělstvím ve východním Polsku, protože hospodářský management východního Polska se liší uvnitř státu“ (3. odst).</p> <p>Věta na s. 9: „les severní části polokoule stvořil mozaikovitě sukcesní habitaty (např. lesy vs. otevřené louky), z nichž každý je osídlen příslušnými druhy (Marhoul, 2013). Chybná je zde také citace Marhoul 2013, ve skutečnosti jde o Reif et al. 2013 (autorka zde tedy zapomněla na svého školitele!)</p> <p>Mám za to, že tyto texty vznikaly narychlo nebo nekritickým překladem cizojazyčných originálů.</p> <p>Autorka v textu cituje tři a více autorů jejich výčtem namísto uvedení 1. autora+et al.; Stejně neobvyklé je kombinace azbuky v textu psaném latinkou (např. s. 7). Jde v obou případech o doporučený způsob citace?</p> <p>Irituje mě opakované používání jednotného čísla populace, např. ve větě uprostřed 2. odstavce na s. 9: „Od roku 1982 populace většiny lesních ptáků začala vzrůstat (..)“, přičemž následuje výčet více než desítky druhů. Mezi nimi</p>	

	<p>figuruje i káně lesní – nejde přitom o TO káně, ale TU káni.</p> <p>Na s. 10 se mezi výčet ptačích druhů vkradl šeřík obecný (<i>Syringa vulgaris</i>), což není pták, ale dřevina.</p> <p>Tři otázky k obhajobě:</p> <p>Na s. 7 (1. odst). je zmíněn jakýsi tajemný „opačný trend“; je uvedeno, že v průběhu sukcese početnost skřivana polního a dalších druhů vzrůstala, následně jsou přidány zástupci krkavcovitých jako druhy ubývající. Celý odstavec mi přijde zmatený, příliš mu nerozumím, přitom dává tušit možná zajímavému příčinnému paradoxu ve vývoji populací ptáků polní krajiny. Může studentka toto téma detailněji probrat při obhajobě, zejména pak v kontextu nabídky potravních zdrojů, o níž zde píše?</p> <p>V posl. odst. na s. 6 jsou zmíněni polní specialisté, ale tento pojem není nikde definován. Kdo jsou tedy oni polní specialisté, když pole není přirozený habitat?</p> <p>V kap. o vodních ptácích se píše o regeneraci populace bukače velkého v sz Rusku. Ale jak je to s tímto druhem v ČR? Historie populace tohoto druhu zde není bez zajímavosti, autorka však žádné srovnání s ČR nenabízí.</p>	
<p>výsledná známka</p>		

Závěr: Navzdory mnohým pochybnostem v přínosu a prezentaci dat práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Literární rešerše zahrnuje klíčové studie, s nimiž bylo naloženo v souladu s cíli, i když na řadě míst by práce zasluhovala mnohem důkladnější péči. Práci proto doporučuji jako podklad k udělení titulu Bc.

V Praze 29.8. 2018

.....